

JÁN PALÁRIK V ABRAHÁME

História našej obce je veľmi stará a osídlenie na tomto území siaha ďaleko do obdobia pred nášho letopočtu. Prešla dlhým vývojom od raného stredoveku po súčasnú takzvanú modernú dobu. K obdobiam, ktoré zanechali stopy v našej obci do súčasnosti, patrí najmä 19. storočie, v ktorom sa začali obrodenecké pohyby na Slovensku. Významným dejateľom, ktorý pôsobil v tomto storočí, bol Ján Palárik. Narodil sa roku 1822 v učiteľskej rodine v Rakovej na Kysuciach, študoval v Žiline, teológiu v Ostrihome, Budapešti, Bratislave a Trnave, kde ho roku 1847 vysvätili za kňaza. Začal pôsobiť v Starom Tekove, v ktorom prežil i revolučné roky 1848–1849, ktoré mali na jeho ďalšiu orientáciu veľký vplyv. V týchto rokoch mu iba intervencia poľského generála jeho dobrého známeho zachránila život, keď bol úradmi obvinený z buričstva.

Po revolučných rokoch vyvíjal snahy založiť katolícky časopis, no nedostal povolenie. Na návrh Andreja Radlinského sa ujal vedenia časopisu Cyril a Metod, kde naplno rozvíjal svoje národné cítenie. Tu začal pracovať pre spoločnú národnú vec v kruhu svojich spolupracovníkov. Časopis bol kriticky naladený voči vtedajším pomerom v monarchii a na Slovensku, preto bol Palárik odvolaný z vedenia časopisu a preložený do Budapešti. Tu pôsobil od roku 1851 až do roku 1862.

V období Bachovho absolutizmu sa zvyšoval útlak najmä slovanských národov v monarchii, a preto cisár František Jozef, aby sa vyhol rebélii, odvolal ministra Bacha, čo vzbudilo nádej medzi slovenskými národovcami. Tí zvolali do Martina na 6. a 7. júna 1861 Memorandumé zhromaždenie Slovákov. Žiadali utvorenie tzv. Samostatného Slovenského okolia, v dnešnom chápaní žiadali pre Slovákov autonómiu. Aj keď nedosiahli úplný úspech, memorandum malo vplyv na ďalší vývoj udalostí. Roku 1863 bola založená Matica slovenská, ktorej bol Ján Palárik zakladajúcim členom. Po viac ako desaťročnom pôsobení v Budapešti začal Palárik pociťovať odtrhnutosť od slovenského prostredia a usiloval sa opäť dostať na Slovensko, čo sa mu roku 1862 aj podarilo na uvoľnené miesto v Majcichovskej fari. 6. decembra roku 1862 sa konala jeho slávnostná inštalácia.

Bola to vtedy farnosť s 870 obyvateľmi, do pôsobnosti ktorej patrila i filiálka Abrahám a Hoste. V časopise Cyril a Metod z roku 1863 sa píše, že boli prítomní aj Abrahámčania, ktorí tiež prišli uvítať nového farára, dokonca s vlastnou dychovou hudbou. 14. septembra roku 1870 sa Palárik zúčastnil na zakladajúcom valnom zhromaždení Spolku Svätého Vojtecha v Trnave, kde bol zvolený do výboru ako hlavný účtovník. Obdobie pôsobenia v Majcichove a filiálkach Abrahám a Hoste patrí k jeho veľmi významným, pretože vtedy napísal najviac svojich literárnych prác.

Žiaľ ku koncu tohto roka sa opäť ohlásila jeho stará choroba a 7. decembra 1870 náhle zomrel. Ján Palárik mal iba 48 rokov. Pochovali ho na Majcichovskom cintoríne. Pôsobenie tohto farára, zakladateľa Matice slovenskej, Spolku Svätého Vojtecha, bojovníka za práva Slovenského ľudu, novinára, spisovateľa, publicistu, politika, je žiaľ v našej obci všeobecne málo známe. Vinu na tom má jednak minulosť, keď sa v školských učebniciach nepísalo o pôsobení v našej obci, ale i súčasná literatúra a možno i my sami. Ani v nedávno vydannej malej obrazovej publikácii o pôsobiskách Jána Palárika nie je nič o našej obci. Toto akési historické bezvedomie je potrebné začať naprávať. Preto, keď sme sa stretli v Majcichove na podnet pána farára Pavla Zemku a dostali sme možnosť, aby naša obec vstúpila do združenia Palárikovských obcí, neváhali sme a poslanci Obecného zastupiteľstva odsúhlasili prístupenie našej obce do tohto združenia, cieľom ktorého je propagácia Palárikovho odkazu. Chceme prispieť k tomu, aby sa pôsobenie Jána Palárika v našej obci dostalo do širokého povedomia našich spoluobčanov, aby sme boli hrdí na to, že patríme k obciam, v ktorých pôsobil. Cieľom inštalácie pamätnej tabule je, aby sme si my súčasníci uctili dielo a odkaz Jána Palárika, aby sme čiastočne splatili dlh tomuto veľkému Slovákov i a zanechali pomocou tejto tabule pamiatku na tento deň.

Odhalenie pamätnej tabule sa uskutočnilo v roku 145. výročia založenia Matice slovenskej roku 1863 a 160. výročia založenia prvej Slovenskej Národnej Rady v roku 1848.

Marian Vrbovský